

Århus nordre herredsret og Århus søndre herredsret består hver af en dommer.

Befolkningstallet i de 2 retskredse er steget betydeligt, og stigningen må forventes at fortsætte.

Den 1. januar 1967 udgjorde befolkningstallet:

Århus nordre herredsret	50.274
Århus søndre herredsret	45.302

Også sagsantallet ved de to retter er steget, men ligger dog for alle sagsområder, under det gennemsnitlige sagsantal for underretter, hvor der er ansat én dommer.

Af det anførte fremgår, at behovet for udvidelse af antallet af dommere i første række gør sig gældende inden for Århus byrets område, d. v. s. Århus købstad. En opdeling af byretten i yderligere afdelinger efter sagernes art eller på grundlag af en territorial inddeling af retskredsen rejser imidlertid så betydelige praktiske og principielle problemer, at denne løsning har måttet lades ude af betragtning. Hertil kommer, at befolkningstallet i byrettens område og dermed på længere sigt muligvis tillige sagsantallet viser en faldende tendens, medens befolkningstallene i de to herredsretskredse er stærkt stigende. En varig løsning lader sig derfor kun tilvejebringe, såfremt hele Århusområdet behandles under ét.

Ud fra hensynet til betjeningen af publikum og advokater og som led i en rationalisering af arbejdsgangen må det anses som en afgørende fordel, såfremt behandlingen af de forskellige sagsarter kan ske samlet for hele området. For tiden behandles vel de fleste retssager i lokalerne på tinghuset, men dommeren i Århus søndre herredsret må benytte en retssal i lejede lokaler uden for tinghuset, og denne dommer har ligesom dommeren i byrettens 2. afdeling og dommeren i Århus nordre herredsret kontorer uden for tinghuset. Tinglysningssforretningerne, skiftesagerne og fogedsagerne er knyttet til de enkelte embeder og er lokalemæssigt spredt, således at der for hele Århusområdet findes 3 tinglysningsskontorer, 3 skifteretter og 3 fogedretter, og skifteretten for Århus nordre herredsret har måttet anbringes i lokaler i nogen afstand fra dommerens kontor og embedets øvrige personale.

På baggrund heraf har justitsministeriet efter forhandling med Den danske Dommerforening, præsidenterne for de kollegiale retter og de stedlige dommere ment at burde søge tilvejebragt en samlet og tidssvarende løsning, omfattende hele Århusområdet, ved sammenlægning af de nuværende 3 retter til en kollegial by- og herredsret. Forslaget herom har været forelagt Århus amt, der efter forhandling med Forstædernes Sammenslutning og

Århus amts Sognerådsforening har anbefalet forslaget. Forslaget er endvidere anbefalet af Århus byråd, Århus Sagførerforening og politimestrene i Århus købstad, Odder og Hasle herred.

I det samlede område er foruden de 5 dommere for tiden 4-5 dommerfuldmægtige fuldt ud beskæftigede med behandling af egentlige retssager i henhold til fast konstitution. Da der ved nyordningen opnås en betydelig rationalisering, ligesom dommerne aflastes for de fleste opgaver i forbindelse med embedernes administration, finder man efter forhandling med de stedlige dommere kun at burde foreslå ansættelse af i alt 7 dommere foruden præsidenten. Det er herved forudsat, at præsidenten udover at varetage de til retten knyttede administrative opgaver samt tilsynet med tinglysningssvæsenet, skifteretten og foged- og auktionsvæsenet i et vist omfang vil kunne beklæde retten ved behandling af egentlige retssager. Det skal dog understreges, at det på grund af den betydelige stigning i sagsantallet må forudses, at en forøgelse af antallet af dommere kan blive aktuel i løbet af kort tid. Det kan ligeledes vise sig nødvendigt på tilsvarende måde som ved Københavns byret at ansætte en eller flere dommere til varetagelse af opgaver inden for tinglysningssvæsenet, skifteretten og fogedretten. Med rettens nuværende størrelse og sagsantal er der imidlertid enighed mellem dommerne og justitsministeriet om, at disse opgaver vil kunne varetages af præsidenten ved siden af dennes øvrige arbejdsopgaver.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Forslagets § 1 indeholder de ændringer af retsplejeloven, som er nødvendige for, at der kan ansættes yderligere en dommer ved Roskilde herredsret og retterne i Helsingør og Sønderborg og for, at Århus by- og herredsret kan organiseres som en kollegial ret.

En række af ændringerne tilsigter således at tillægge præsidenten for Århus by- og herredsret en stilling, der i alt væsentligt svarer til den, der indtages af præsidenten for Københavns byret. I en række tilfælde har det imidlertid været unødvendigt at fremsætte ændringsforslag med henblik herpå, idet de pågældende bestemmelser allerede efter den gældende formulering omfatter præsidenterne for de kollegiale retter, herunder den kommende præsident i Århus by- og herredsret. Dette gælder navnlig disciplinærbeføjelsen efter retsplejelovens § 48 samt forskellige beføjelser i forbindelse med beskikkelse